

KOMISSION TIEDONANTO
Tarkistettu OHJEASIAKIRJA
Norsunluukauppaa koskevat EU:n säännöt

(2021/C 528/03)

Sisällysluettelo

1. Johdanto ja termien sanasto	20
2. Tausta	20
a) Norsunluun kauppaa sääntelevä kansainvälinen ja EU:n oikeus	20
b) Luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan vastaiset EU:n aloitteet, jotka vaikuttavat EU:n sisäiseen norsunluukauppaan ja norsunluun jälleenvientiin	22
3. Tämän asiakirjan status	22
4. Suositusten perustelut ja yhteenveto	23
a) Jälleenvienti EU:sta	23
b) EU sisäinen norsunluukauppa	24
c) Tuonti Euroopan unioniin	24
5. Norsunluun jälleenvientiä koskevien EU:n sääntöjen tulkinta	24
a) Käsittelemättömän norsunluun jälleenvienti	25
b) Käsitellyn norsunluun jälleenvienti	25
6. EU:n sisäistä norsunluukauppaa koskevien EU:n sääntöjen tulkinta	27
a) Erityisohjeet käsittelemättömällä norsunluulla käytävää EU:n sisäistä kauppaa varten	27
b) Erityisohjeet käsitellyllä norsunluulla käytävää EU:n sisäistä kauppaa varten	28
7. Norsunluun tuontia koskevien EU:n sääntöjen tulkinta	29
8. Koordinointi EU:n jäsenvaltioiden sisällä ja välillä sekä EU:n ulkopuolisten maiden kanssa	30
9. Tiivistelmä norsunluun kauppaa säätelevästä EU:n järjestelmästä	30
Liite I – Näyttö laillisesta hankinnasta	32
Liite II – Merkinnät, rekisteröinti ja muut vaatimukset todistusten myöntämisen yhteydessä	34

1. Johdanto ja termit

Tämän ohjeasiakirjan tarkoituksena on tulkita neuvoston asetusta (EY) N:o 338/97 ⁽¹⁾ (perusasetus) ja komission asetusta (EY) N:o 865/2006 ⁽²⁾. Näissä ohjeissa suositellaan, että jäsenvaltiot

- a) keskeyttävät käsittelemättömä norsunluuta olevien tuotteiden (jälleen)viennin ja tuonnin;
- b) keskeyttävät käsittelemättömällä norsunluulla käytävän EU:n sisäisen kaupan, lukuun ottamatta vuotta 1975 edeltävältä ajalta peräisin olevien soittimien ja vuotta 1947 edeltävältä ajalta peräisin olevien kulttuurisesti, taiteellisesti tai historiallisesti erittäin merkittävien antiikkiesineiden korjausta;
- c) keskeyttävät EU:n sisäisen kaupan, jota käydään vuoden 1947 jälkeiseltä ajalta peräisin olevilla esineiksi muokatuilla yksilöillä, lukuun ottamatta vuotta 1975 edeltävältä kaudelta peräisin olevia soittimia;
- d) sallivat esineiksi muokatun norsunluun tuonnin ja (jälleen)viennin ainoastaan, kun kyse on vuotta 1975 edeltävältä kaudelta peräisin olevista soittimista ja vuotta 1947 edeltävältä kaudelta peräisin olevista museoihin myydyistä kulttuurisesti, taiteellisesti tai historiallisesti erittäin merkittävistä antiikkiesineistä, ja
- e) varmistavat EU:n lainsäädännön tiukan tulkinnan kaupassa, joka on edelleen sallittua.

Tätä ohjeasiakirjaa olisi luettava yhdessä komission asetusta (EY) N:o 865/2006 ⁽³⁾ muuttavan komission asetuksen (EU) N:o 2021/2280 kanssa.

Tämän ohjeasiakirjan tarkoituksia varten käytetään erityisessä merkityksessä seuraavia termejä:

- norsunluu: yksinomaan norsuista peräisin oleva norsunluu;
- vuotta 1975 edeltävältä ajalta peräisin oleva soitin: soitin, joka sisältää laillisesti hankittua vuotta 1975 edeltävältä ajalta peräisin olevaa norsunluuta ja jota esittävä taiteilija käyttää tai on viime aikoihin asti käyttänyt ja joka siten ei ole pelkästään koriste-esine. CITES-yleissopimusta on sovellettu afrikannorsuihin 26. helmikuuta 1976 alkaen ja aasiannorsuihin 1. heinäkuuta 1975 alkaen. Yksinkertaisuuden vuoksi tässä ohjeasiakirjassa käytetään viitteenä ainoastaan aikaisempaa päivämäärää (1975).
- vuotta 1947 edeltävältä ajalta peräisin oleva antiikkiesine: norsunluuta sisältävä tuote, joka vastaa perusasetuksen 2 artiklan w alakohdassa olevaa määritelmää ”yli viisikymmentä vuotta aikaisemmin hankitut esineeksi muokatut yksilöt”;
- museo: ”voittoa tavoittelematon ja pysyvä, yhteiskuntaa ja sen kehittämistä palveleva laitos, joka on yleisölle avoin ja joka hankkii, säilyttää, tutkii ja asettaa näytteille tutkimus-, koulutus- ja virkistystarkoituksessa aineellista ja aineetonta perintöä ihmisistä ja heidän ympäristöstään ja tiedottaa niistä” ⁽⁴⁾

2. Tausta

a) Norsunluun kauppaa sääntelevä kansainvälinen ja EU:n oikeus

Sekä afrikannorsu *Loxodonta africana* että aasiannorsu *Elephas maximus* mainitaan luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston uhanalaisten lajien kansainvälistä kauppaa koskevassa yleissopimuksessa (CITES). CITES-sopimuksella on 183 osapuolta, joihin kuuluvat myös EU ja EU:n kaikki jäsenvaltiot.

Voimassa olevien CITES-sääntöjen mukaan norsunluun kansainvälinen kauppa ⁽⁵⁾ on kielletty tiukasti rajattuja poikkeuksia lukuun ottamatta (poikkeukset koskevat etenkin tuotteita, jotka on hankittu ennen kuin CITES-määräyksiä alettiin soveltaa norsunluuhun). CITES-sopimuksella ei kuitenkaan säännellä norsunluun kotimaankauppaa.

EU panee CITES-sopimuksen täytäntöön perusasetuksella ja siihen liittyvillä komission asetuksilla (luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kauppaa koskevat EU:n asetukset). EU on ottanut käyttöön norsunluun (kuten muidenkin perusasetuksen liitteessä A lueteltujen lajien) osalta lisätoimenpiteitä, jotka ovat CITES-määräyksiä tiukempia.

EU:ssa tiukasti luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kauppaa koskevilla EU:n asetuksilla. EU:hun tai EU:sta suuntautuva tai EU:n sisällä käytävä norsunluun kauppa kaupallisiin tarkoituksiin on yleisesti kielletty.

⁽¹⁾ Neuvoston asetusta (EY) N:o 338/97, annettu 9 päivänä joulukuuta 1996, luonnonvaraisten eläinten ja kasvien suojelusta niiden kauppaa sääntelemällä (EYVL L 61, 3.3.1997, s. 1.).

⁽²⁾ Komission asetusta (EY) N:o 865/2006, annettu 4 päivänä toukokuuta 2006, luonnonvaraisten eläinten ja kasvien suojelusta niiden kauppaa sääntelemällä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 338/97 täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä (EYVL L 166, 19.6.2006, s. 1.).

⁽³⁾ EYVL L 473, 22.12.2021, s. 1.

⁽⁴⁾ <http://uis.unesco.org/en/glossary-term/museum#:~:text=Definition,of%20education%2C%20study%20and%20enjoyment>

⁽⁵⁾ Tässä ohjeasiakirjassa norsunluulla tarkoitetaan yksinomaan norsuista peräisin olevaa norsunluuta.

Kansalliset viranomaiset voivat kuitenkin sallia norsunluun kaupan kaupallisiin tarkoituksiin seuraavin edellytyksin:

- norsunluuesineiden jälleenvienti voidaan sallia, jos esineet on hankittu ennen päivämäärää, josta alkaen niihin on sovellettu CITES-sopimusta (afrikannorsu 26. helmikuuta 1976 ja aasiannorsu 1. heinäkuuta 1975).
- EU:n sisäinen norsunluuesineiden kauppa voidaan sallia, jos tuotteet on tuotu EU:hun ennen kuin kyseessä olevat norsulajit lisättiin CITES-sopimuksen liitteeseen I (afrikannorsu 18. tammikuuta 1990 ja aasiannorsu 1. heinäkuuta 1975) ⁽⁶⁾. Edellytyksenä on, että EU:n jäsenvaltio, jossa kyseinen esine tarjotaan myyntiin ensimmäistä kertaa, on antanut kyseistä tarkoitusta varten todistuksen;
- vuotta 1947 edeltävältä ajalta peräisin olevien esineiden tuonti sekä vuotta 1975 edeltävältä ajalta peräisin olevien laillisesti hankittujen esineiden (jotka on laillisesti tuotu EU:hun tätä ennen) jälleentuonti voidaan sallia.

Norsujen salametsästys ja norsunluukauppa, joihin on syynä kysyntä Aasiassa, pysyvät vaarallisen korkeilla tasoilla

Norsujen salametsästys on hiljattain saavuttanut ennennäkemättömän tason. Tämä on johtanut afrikannorsun populaatioiden pienemiseen laajalti ⁽⁷⁾.

CITES-ohjelma MIKE ⁽⁸⁾, jolla pyritään torjumaan norsujen laitonta tappamista, osoittaa, että laittomasti tapettujen norsujen osuus (PIKE) nousi tasaisesti vuodesta 2006. Huippu nähtiin vuonna 2011, ja vuosina 2011–2019 suuntaus oli aleneva. Tämän perusteella salametsästyksen määrä olisi laskenut, mutta on tarkasti seurattava, jatkuuko laskusuuntaus. Lisäksi on todettava, että laittoman norsunluukaupan väheneminen on yhteydessä norsupopulaatioiden yleiseen pienentymiseen Afrikassa ⁽⁹⁾. Vaikka PIKE-arvioiden mukaan norsujen salametsästys on yleisesti vähentynyt Afrikassa vuodesta 2011, alueelliset erot ovat edelleen merkittäviä, ja afrikannorsujen salametsästyksen kokonaismäärät ovat edelleen huolestuttavia.

Laitonta norsunluukauppaa käydään edelleen suuressa määrin, vaikka vuoden 2020 World Wildlife Crime Report -raportin ⁽¹⁰⁾ mukaan norsunluun hinnat laskevat tasaisesti. Norsujen kauppaa koskevaan tietojärjestelmään (ETIS) ⁽¹¹⁾ perustuvan raportin mukaan noin 8 000:ssa norsunluun takavarikoissa oli vuosina 2012–2017 kyse noin 280 tonnista norsunluuta maailmanlaajuisesti. ETIS-tiedot osoittavat myös, että kiinalaisten omistuksessa oleva norsunluun käsittelytoiminta on lisääntynyt Afrikassa. Toiminta liittyy tuotteiden vientiin Aasian markkinoille ⁽¹²⁾. Tähän liittyen neljässä Afrikan maassa on todettu ainakin 24 tapaus, joissa vuonna 2017 siirrettiin 1,11 tonnia käsiteltyä norsunluuta Afrikasta Aasiaan ⁽¹³⁾. Näin suurten norsunluumäärien siirrot osoittavat, että kansainvälisten järjestäytyneiden rikollisverkostojen osallisuus on lisääntynyt.

Kansainväliset toimet

Norsujen salametsästyksen ja norsunluun laittoman kaupan aiheuttamien haasteiden johdosta kansainvälinen yhteisö on tehnyt useita sitoumuksia YK:n yleiskokouksen ja YK:n ympäristökokouksen päätöslauselmien kautta sekä useissa korkean tason konferensseissa.

CITES-sopimuksen osapuolten 17. konferenssissa (CITES CoP17) lokakuussa 2016 hyväksyttiin useita toimenpiteitä, joilla pyritään parantamaan norsujen salametsästyksen ja norsunluun laittoman kaupan torjumista koskevien sääntöjen täytäntöönpanoa, vähentämään laittoman norsunluun kysyntää ja tehostamaan kotimarkkinoilla olevan norsunluun laillisuuden valvontaa. Norsuyskilöillä käytävää kauppaa koskevassa CITES-päätöslauselmassa 10.10 (Rev. CoP18)

⁽⁶⁾ Perusasetuksen 8 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaan.

⁽⁷⁾ Nellemann, C., Henriksen, R., Raxter, P., Ash, N., Mrema, E. (Eds). (2014). The Environmental Crime Crisis — Threats to Sustainable Development from Illegal Exploitation and Trade in Wildlife and Forest Resources. A UNEP Rapid Response Assessment. United Nations Environment Programme and GRID-Arendal, Nairobi and Arendal.

⁽⁸⁾ https://cites.org/eng/MIKE_PIKE_Trends_report_elephants_CITES_16112020

⁽⁹⁾ Thouless, C.R., Dublin, H.T., Blanc, J.J., Skinner, D.P., Daniel, T.E., Taylor, R.D., Maisels, F., Frederick H. L., Bouché, P. (2016). African Elephant Status Report 2016: an update from the African Elephant Database. Occasional Paper Series of the IUCN Species Survival Commission, No. 60 IUCN / SSC Africa Elephant Specialist Group. IUCN, Gland, Switzerland.

⁽¹⁰⁾ https://cites.org/eng/UNODC_releases_WorldWildlifeCrimeReport2020_CITES_10072020

⁽¹¹⁾ Norsujen kauppaa koskeva tietojärjestelmä (ETIS) perustettiin norsuyskilöillä käytävää kauppaa koskevalla CITES-päätöslauselmalla Conf. 10.10 (Rev. CoP17). Yksi sen tavoitteista on ”i) laittoman norsujen tappamisen ja laittoman norsunluukaupan tasojen ja kehityssuuntien sekä niiden muutosten mittaaminen ja kirjaaminen.” ETIS tuottaa kattavan raportin norsunluun takavarikoinneista maailmanlaajuisesti ennen kutakin CITES-osapuolten konferenssia. Viimeisin raportti on saatavilla osoitteessa: <https://cites.org/sites/default/files/eng/cop/18/doc/E-CoP18-069-03-R1.pdf>

⁽¹²⁾ <https://cites.org/sites/default/files/eng/cop/18/doc/E-CoP18-069-02.pdf>

⁽¹³⁾ <https://cites.org/sites/default/files/eng/com/sc/70/E-SC70-49-01x-A1.pdf>

kehotetaan CITES-osapuolia ottamaan käyttöön kattavat sisäiset lainsäädäntö-, sääntely-, täytäntöönpano- ja muut toimenpiteet norsunluun kauppaa ja kotimarkkinoita varten. Päätöslauselmassa suositetaan myös, "että kaikki osapuolet ja muut kuin osapuolet, joiden lainkäyttövaltaan kuuluvalla alueella on salametsästyksen tai laittomaan kauppaa liittyvät norsunluun kotimarkkinat, toteuttavat kiireellisesti lainsäädäntö-, sääntely-, täytäntöönpanotoimenpiteitä kotimarkkinoidensa sulkemiseksi käsittelemättömän ja käsitellyn norsunluun kaupalta" ja myönnetään, että "joillekin tuotteille voidaan taata rajoitettu vapautus markkinoiden sulkemisesta; vapautukset eivät kuitenkaan saa edistää salametsästystä tai laitonta kauppaa."

EU:ta, kuten muitakin osapuolia, pyydetään myös raportoimaan pysyväälle komitealle ja osapuolten konferenssille toimenpiteistä, joita on toteutettu sen varmistamiseksi, että sen kotimarkkinat eivät osaltaan ole syynä salametsästyksen ja laittoman kaupan nykyisiin määriin.

EU:sta peräisin olevan norsunluun laillinen kauppa on vähentynyt

Sekä käsittelemättömän että käsitellyn norsunluun kaupallinen jälleenvienti, jota harjoitettiin EU:sta perusasetuksen mukaisesti ("laillinen jälleenvienti"), lisääntyi huomattavasti vuoteen 2015 saakka.

Sen jälkeen kun tämän ohjeasiakirjan edellinen versio ⁽¹⁴⁾ hyväksyttiin heinäkuussa 2017, käsittelemättömän norsunluun jälleenvienti on keskeytetty, mikä on johtanut norsunluun syökyshampaiden jälleenviennin vähenemiseen jo ennen kiellon voimaantuloa (420 syökyshammasta jälleenvietiin vuonna 2016, 101 vuonna 2017).

Myös laillisen käsitellyn norsunluun kaupallinen jälleenvienti väheni vuodesta 2016. EU:n jäsenvaltioiden myöntämien jälleenvientitodistusten määrä on laskenut keskimäärin 470:stä vuosina 2012–2015 280:een vuosina 2016–2018.

b) Luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan vastaiset EU:n aloitteet, jotka vaikuttavat EU:n sisäiseen norsunluukauppaan ja norsunluun jälleenvientiin

Tiedonannossa EU:n toimintasuunnitelmasta luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan torjumiseksi ⁽¹⁵⁾ kehotetaan EU:ta ja sen jäsenvaltioita panemaan täytäntöön kattava strategia luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan torjumiseksi ⁽¹⁶⁾. Tiedonannon mukaan (toimessa 2 "rajoitetaan norsunluun kauppaa entisestään EU:ssa ja EU:sta") Euroopan komissio antaa vuoden 2016 loppuun mennessä suuntaviivat, joilla "varmistetaan EU-sääntöjen yhdenmukainen tulkinta tavoitteena keskeyttää yleissopimuksen voimaantuloa edeltävältä ajalta peräisin olevan käsittelemättömän norsunluun vienti ja taata, että EU:ssa käydään kauppaa ainoastaan laillisilla vanhoilla norsunluutuotteilla". Tiedonannosta kesäkuussa 2016 antamissaan päätelmissä Euroopan unionin neuvosto "kehottaa jäsenvaltioita erityisesti olemaan myöntämättä vienti- tai jälleenvientiasiakirjoja yleissopimuksen voimaantuloa edeltävältä ajalta peräisin olevalle käsittelemättömälle norsunluulle EU:n suuntaviivojen perusteella ja harkitsemaan muitakin toimenpiteitä norsunluun kaupan pysäyttämiseksi".

Komissio hyväksyi toukokuussa 2017 ohjeasiakirjan vastauksena näihin kehotuksiin. Tällä ohjeasiakirjalla päivitetään ja korvataan vuoden 2017 versio, ja se on osa sitoumusta, jonka komission esitti EU:n biodiversiteettistrategiassa ja jonka mukaan tiukennetaan edelleen EU:n sääntöjä norsunluukaupasta ⁽¹⁷⁾.

3. Tämän asiakirjan status

Tästä ohjeasiakirjasta keskusteltiin ja se laadittiin yhteistyössä jäsenvaltioiden edustajien kanssa toimivaltaisten CITES-hallintoviranomaisten asiantuntijaryhmässä.

Sen tarkoituksena on auttaa kansalaisia, yrityksiä ja kansallisia viranomaisia soveltamaan perusasetusta ja siihen liittyviä komission asetuksia. Tällä ohjeasiakirjalla ei korvata, täydennetä tai muuteta perusasetuksen tai sen täytäntöönpanoasetusten säännöksiä. Ohjeita ei myöskään tule tarkastella erillisenä vaan yhdessä lainsäädännön kanssa. Ainoastaan Euroopan unionin tuomioistuimella on toimivalta tulkita virallisesti EU:n lainsäädäntöä.

Komissio ja mahdollisesti EU:n jäsenvaltiot julkaisevat näistä ohjeista sähköisen version.

Tässä asiakirjassa esitetyt suositukset on osoitettu jäsenvaltioille. Ne vastaavat edelleen ennalta varautumisen periaatetta ja pysyvät voimassa, ellei esiin tule uutta vakuuttavaa tieteellistä näyttöä, joka oikeuttaisi ohjeasiakirjan tarkistamisen asiantuntijaryhmää kuullen.

⁽¹⁴⁾ Komission tiedonanto 2017/C 154/06.

⁽¹⁵⁾ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016DC0087&from=EN>

⁽¹⁶⁾ Luonnonvaraisia eläimiä ja kasveja koskevaa toimintasuunnitelmaa arvioidaan parhaillaan vuosina 2020 ja 2021; Arvioinnin perusteella on määrää hyväksyä tarkistettu versio – ks. vuoteen 2030 ulottuva EU:n biodiversiteettistrategia, COM(2020) 380 final, 20. toukokuuta 2020.

⁽¹⁷⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1590574123338&uri=CELEX:52020DC0380>

4. Suositusten perustelut ja yhteenveto

Norsunluun jatkuvasti korkea kysyntä Aasiassa on yksi tärkeimmistä syistä siihen, että sekä norsujen salametsästystä että norsunluun laitonta kauppaa on nykyisin niin paljon. Viimeisimmät analyysit (MIKE ja ETIS, ks. 2 a jakso) ovat osoittaneet salametsästyksen vähentyneen hieman. Salametsästettyjen norsujen määrä on kuitenkin edelleen kestämaton monien Afrikan populaatioiden kannalta.

Vaikka yhtäkään EU:n jäsenvaltiota ei ole ETIS:n raporteissa yksilöity valtioiksi, jotka ovat osallisina norsunluun laittomassa kaupassa, EU:n olisi edelleen osaltaan vähennettävä riskiä siitä, että norsunluun kysyntä kasvaa.

Tällä ohjeasiakirjalla pyritään rajoittamaan edelleen mahdollisten riskialttiimpien esineiden ja tietyntyyppistä kauppaa ja sallimaan samalla rajoitettu ja hyvin valvottu kaupankäynti vähäriskisillä esineillä. Asiakirja perustuu ennalta varautuvaan lähestymistapaan EU:n sisäistä norsunluukauppaa koskevien sääntöjen täytäntöönpanossa. Niissä sovelletaan rajoituksia, jos on todennäköistä, että kaupan riski lisää norsunluun kysyntää ja laitonta norsunluukauppaa. Sen vuoksi EU:n sisäistä kauppaa tietyillä rajoitetuilla esinetyypeillä, joiden osalta norsunluun kysyntään tai norsujen laittomaan salametsästyksen liittyvä riski on vähäinen tai olematon, voidaan jatkaa luvanvaraisesti. Asiakirja myös auttaa kansalaisia ja yrityksiä ymmärtämään ja noudattamaan sääntöjä paremmin ja mahdollistaa tehokkaamman täytäntöönpanon valvonnan.

Asiakirjan eri jaksoissa käsitellään norsunluun jälleenvientiä EU:sta (5 jakso), EU:n sisäistä norsunluukauppaa (6 jakso), tuontia EU:n ulkopuolelta (7 jakso) sekä koordinoitukysymyksiä (8 jakso).

Tämän jakson loppuosassa esitetään lisäperusteluja sille, että kuhunkin näistä kauppavirroista on puuttettava, ja esitetään yhteenveto suosituksista jäsenvaltioille. Tämän asiakirjan loppuosassa (9 jakso) esitetään yhteenveto taulukkomuodossa.

a) *Jälleenvienti EU:sta*

Käsittelemätön norsunluu ⁽¹⁸⁾ muodostaa suurimman osan laittomassa kansainvälisessä kaupassa liikkuvasta norsunluusta maailmanlaajuisesti. Tämä ilmenee CITES-osapuolten ETIS-järjestelmälle toimittamista tiedoista, joiden mukaan maailmanlaajuisesti selvästi suurin osa takavarikoitusta norsunluusta on laitonta käsittelemätöntä norsunluuta.

Käsittelemätön norsunluu on pääasiassa syöksyhampaita, joiden erottaminen toisistaan on vaikeaa. Riskit siitä, että käsittelemättömän norsunluun laillista jälleenvientiä käytetään naamioimaan käsittelemättömän norsunluun laitonta kauppaa, on suurempi kuin käsitellyn norsunluun osalta, huolimatta siitä, että syöksyhampailla voidaan käydä kauppaa laillisesti ainoastaan, jos ne on merkitty.

Keskeyttämällä käsittelemättömän norsunluun jälleenvientiä EU:sta varmistetaan, ettei laillista alkuperää olevia syöksyhampaita sekoiteta laittomaan norsunluuhun, ja autetaan kohdemaita toteuttamaan toimenpiteitä norsunluun kysynnän vähentämiseksi, mikä on tärkeää, kun pyritään puuttamaan norsunluun laittomaan kauppaan ja norsujen salametsästyksen. Tällä on perusteltu käsittelemättömän norsunluun tosiasiallista kaupallisen jälleenviennin kieltoa, joka on ollut voimassa heinäkuusta 2017 lähtien (ks. 5 jakson a kohta).

Koska on viitteitä siitä, että myös esineiksi muokattu norsunluu on yhä enemmän mukana kansainvälisessä laittomassa norsunluukaupassa ⁽¹⁹⁾, käsitellyn norsunluun jälleenvientiin on tarpeen soveltaa lisärajoituksia. Vaikka EU:ssa ei ole merkkejä salametsästystä ja laitonta kauppaa edistävästä laillisesta toiminnasta, EU on sitoutunut minimoimaan riskin siitä, että EU:sta tuleva kansainvälinen kauppa ruokkisi norsunluun kysyntää ja siten lisäisi norsujen salametsästystä.

Sen vuoksi komission suosituksena on keskeyttää myös esineiksi muokattujen norsunluuyksilöiden jälleenvientitodistusten myöntäminen, lukuun ottamatta vuotta 1975 edeltävältä ajalta peräisin olevia soittimia ja museolle myytyjä vuotta 1947 edeltävältä ajalta peräisin olevia kulttuurisesti, taiteellisesti tai historiallisesti erittäin merkittäviä antiikkiesineitä (ks.

⁽¹⁸⁾ Suositetaan, että EU:n jäsenvaltiot käyttävät CITES-päätöslauselmaan Conf. 10.10 (Rev. CoP 18) sisältyvää "käsittelemättömän norsunluun" määritelmää, jonka mukaan

a) termi "käsittelemätön norsunluu" kattaa kaikki kokonaiset norsujen syöksyhampaat, kiillotetut tai kiillottamattomat ja missä tahansa muodossa olevat, ja kaikki norsunluusta leikatut palat, kiillotetut tai kiillottamattomat ja millä tahansa tavalla alkuperäisestä muodostaan muutetut, lukuun ottamatta "käsiteltyä norsunluuta"; ja

b) ilmaisan "käsiteltyä norsunluuta" on tulkittava tarkoittavan norsunluuta, joka on kokonaan tai osittain veistetty, muotoiltu tai prosessoitu, mutta ei kuitenkaan kokonaisia syöksyhampaita missään muodossa, paitsi jos koko pinta on veistetty.

⁽¹⁹⁾ Ks. Status of elephant populations, levels of illegal killing and the trade in ivory: A report to the CITES Standing Committee, osoitteessa <https://cites.org/sites/default/files/eng/com/sc/70/E-SC70-49-01x-A1.pdf>

tarkemmat tiedot poikkeuksista 5 artiklan b alakohdassa). Näitä poikkeuksia sovelletaan esineisiin, joiden arvo ei liity niiden sisältämään norsunluuhun. Lisäksi suositeltujen tarkastusten ansiosta on erittäin epätodennäköistä, että nämä poikkeukset lisäävät norsujen salametsästystä tai norsunluun laitonta kauppaa, mutta poikkeuksilla edistetään tärkeiden taiteellisten, kulttuuristen tai historiallisten arvojen säilyttämistä.

b) *EU sisäinen norsunluukauppa*

EU:n vastuulla on varmistaa, että norsunluun kaupallinen käyttö EU:ssa on tiukasti valvottua ja säänneltyä CITES-päätöslauseelman 10.10 (Rev. CoP18) ja perusasetuksen mukaisesti.

Sen jälkeen, kun norsunluun kansainvälisen kaupan kieltämistä koskeva CITES-päätös tehtiin vuonna 1989, norsunluun kysyntä Euroopassa on vähentynyt huomattavasti. EU:n jäsenvaltioita ei ole CITES-sopimuksen puitteissa määritelty laitonta alkuperää olevan norsunluun tärkeiksi kohdemarkkinoiksi tai kauttakulkumaiksi. Suurin osa EU:n sisäisestä kaupasta koskee vuotta 1947 edeltävältä ajalta peräisin olevia antiikkiesineitä.

EU:ssa on kuitenkin ollut joitakin norsunluuesineiden laittomaan kauppaan liittyviä tapauksia. Käsittelemättömän norsunluun kauppaan liittyy suurempi laittoman norsunluun kaupan riski kuin esineiksi muokattujen norsunluuyksilöiden kauppaan. Tämän vuoksi on perusteltua keskeyttää käsittelemättömän norsunluun kauppaa koskevien todistusten myöntäminen EU:ssa, lukuun ottamatta vuotta 1975 edeltävältä ajalta peräisin olevien soittimien korjausta tai vuotta 1947 edeltävältä ajalta peräisin olevia kulttuurisesti, taiteellisesti tai historiallisesti erittäin merkittäviä antiikkiesineitä, jotka ovat museon tai julkisen laitoksen hallussa.

Lisäksi komissio suosittelee, että keskeytetään todistusten myöntäminen vuoden 1947 jälkeen hankituille esineiksi muokatuille yksilöille, lukuun ottamatta vuotta 1975 edeltävältä ajalta peräisin olevia soittimia. Tämä rajoittaa esineiksi muokattujen yksilöiden sisäisen kaupan vuotta 1947 edeltävältä ajalta peräisin oleviin antiikkiesineisiin ja vuotta 1975 edeltävältä ajalta peräisin oleviin soittimiin.

Eri järjestelmää, jota sovelletaan esineeksi muokattuihin yksilöihin, perustellaan sillä, että tällaisilla esineillä käytävään EU:n sisäiseen kauppaan liittyy pienempi riski laittomasta norsunluukaupasta kuin käsittelemättömän norsunluun kauppaan ja yleisesti EU:n ulkopuoliseen kauppaan, erityisesti silloin, kun esineet ovat vuotta 1947 edeltävältä ajalta peräisin olevia antiikkiesineitä tai vuotta 1975 edeltävältä ajalta peräisin olevia soittimia. On erittäin epätodennäköistä, että EU:n sisäinen vuotta 1947 edeltävältä ajalta peräisin olevien antiikkiesineiden tai vuotta 1975 edeltävältä ajalta peräisin olevien soittimien kauppa edistäisi norsunluun laitonta kauppaa tai laittoman norsunluun kysyntää, kun otetaan huomioon, että tällaista jäljellä olevaa kauppaa valvotaan tiukasti. Sen vuoksi vuotta 1947 edeltävältä ajalta peräisin olevia antiikkiesineitä ja vuotta 1975 edeltävältä ajalta peräisin olevia soittimia voidaan edelleen myydä EU:ssa, mutta tämä edellyttää todistuksen myöntämistä.

c) *Tuonti Euroopan unioniin*

Norsunluun tuontia EU:n ulkopuolelta säännellään tiukasti. Kaupallinen tuonti on kielletty lukuun ottamatta vuotta 1947 edeltävältä ajalta peräisin olevien antiikkiesineiden tuontia tai aiemmin ennen yleissopimuksen voimaantuloa EU:hun laillisesti tuotujen tuotteiden jälleentuontia (ks. 7 jakso).

Kaupallinen tuonti EU:hun on ollut viime vuosina hyvin vähäistä.

Vaikka jonkinasteinen riski norsunluun kysynnän lisäämisestä tai salametsästyksen tai laittoman kaupan edistämisestä on edelleen olemassa esineiksi muokattujen yksilöiden tuonnissa, on hyvin epätodennäköistä, että vuotta 1975 edeltävältä ajalta peräisin olevat soittimet ja museoille myydyt vuotta 1947 edeltävältä ajalta peräisin olevat kulttuurisesti, taiteellisesti tai historiallisesti erittäin merkittävät antiikkiesineet aiheuttaisivat tällaisia riskejä.

Jotta voitaisiin parantaa johdonmukaisuutta niiden sääntöjen välillä, joita ehdotetaan EU:n sisäistä kauppaa ja jälleenvientiä varten, komissio suosittelee, että keskeytetään:

- tuonti- ja jälleentuontilupien myöntäminen käsittelemättömälle norsunluulle
- tuonti- ja jälleentuontilupien myöntäminen esineiksi muokatuille yksilöille, lukuun ottamatta vuotta 1975 edeltävältä ajalta peräisin olevia soittimia ja museoille myytyjä vuotta 1947 edeltävältä ajalta peräisin olevia kulttuurisesti, taiteellisesti tai historiallisesti erittäin merkittäviä antiikkiesineitä (ks. 7 jakso, jossa on lisätietoja poikkeusten soveltamisedellytyksistä).

5. *Norsunluun jälleenvientiä koskevien EU:n sääntöjen tulkinta*

Jälleenvientiä koskevat säännöt norsunluuesineille, jotka on hankittu ennen kuin niihin alettiin soveltaa CITES-määräyksiä, vahvistetaan perusasetuksen 5 artiklassa.

Perusasetuksen 5 artiklan 2 kohdan d alakohdan mukaisesti hallintoviranomaisen on liitteessä A lueteltujen lajien jälleenvientiä koskevia hakemuksia arvioidessaan oltava *"toimivaltaisen tieteellisen viranomaisen kanssa neuvoteltuaan vakuuttunut siitä, että muu lajin säilyttämiseen liittyvä tekijä ei estä vientiluvan myöntämistä"*.

Kyseisiä säännöksiä on tulkittava ottaen huomioon 2 jaksossa kuvatut olosuhteet sekä käsittelemättömän norsunluun että esineiksi muokatun norsunluun kansainväliseen kauppaan liittyvät erityspiirteet.

a) Käsittelemättömän norsunluun jälleenvienti

Komissio suosittelee, että jäsenvaltiot ottavat huomioon norsulajien suojeluun liittyvät vakavat tekijät, joiden vuoksi käsittelemättömän norsunluun jälleenvientiin ei ole syytä myöntää todistuksia.

Tämän vuoksi komissio suosittelee perusasetuksen mukaisesti, että jatketaan 1. heinäkuuta 2017 alkaen noudatettua käytäntöä ja että jäsenvaltiot eivät myönnä käsittelemätöntä norsunluuta koskevia jälleenvientitodistuksia lukuun ottamatta poikkeustapauksia, joissa asianomaisen jäsenvaltion hallintoviranomainen on vakuuttunut siitä, että esine

1. on osa kulttuuriesineiden todellista vaihtoa hyvämaineisten laitosten (esim. museoiden) välillä; tai
2. on perintökalleus, joka kulkee mukana perheen muuttaessa; tai
3. siirretään vaatimusten täytäntöönpanoon liittyvää, tieteellistä tai kasvatuksellista tarkoitusta varten.

Kaikissa edellä mainituissa poikkeustapauksissa suositetaan, että hallintoviranomaiset noudattavat tässä asiakirjassa esitettyjä ohjeita, jotka koskevat soveltuvan näytön hankkimista esineiden laillisesta alkuperästä (tämän asiakirjan liite I), merkintöjä (liite II) ja tapauksen mukaan koordinoitua muiden jäsenvaltioiden sekä kolmansien maiden kanssa (8 jakso).

b) Käsitellyn norsunluun jälleenvienti

Toisin kuin käsittelemättömän norsunluun, käsitelty norsunluu käsittää monenlaisia esineitä. Se käsittää myös esineitä, joilla on laillisesti käyty kauppaa vuosikymmeniä (esim. soittimet tai antiikkiesineet).

Komissio suosittelee, että jäsenvaltiot eivät näiden ohjeiden julkaisupäivästä alkaen myönnä jälleenvientitodistuksia esineiksi muokattujen yksilöiden kauppaa varten.

Kaupallinen kaupankäynti voidaan poikkeuksellisesti sallia, jos asianomaisen jäsenvaltion hallintoviranomainen on vakuuttunut siitä, että

- esine on vuotta 1975 edeltävältä ajalta peräisin oleva soitin; tai
- esine on vuotta 1947 edeltävältä ajalta peräisin oleva museolle myyty antiikkiesine ja kulttuuriperinnöstä vastaava toimivaltainen viranomainen (kuten asiasta vastaava ministeriö) vahvistaa sen suuren kulttuurisen, taiteellisen tai historiallisen merkityksen ja tukee liiketoimintaa.

EU:n jäsenvaltioiden on tarkastettava tällaisten esineitten jälleenvientiin liittyvät hakemukset hyvin huolellisesti varmistuakseen siitä, että ne antavat asiaankuuluvat asiakirjat ainoastaan silloin, kun EU:n lainsäädäntöön perustuvat, norsunluun laillisen alkuperän takaavat edellytykset täyttyvät.

Edellä kuvatun kaupallista jälleenvientiä koskevan poikkeuksen lisäksi hallintoviranomaiset voivat myös myöntää jälleenvientitodistuksen, jos ne ovat vakuuttuneita siitä, että esine

1. on osa kulttuuriesineiden todellista vaihtoa hyvämaineisten laitosten (esim. museoiden) välillä; tai
2. on perintökalleus, joka kulkee mukana perheen muuttaessa; tai
3. siirretään vaatimusten täytäntöönpanoon liittyvää, tieteellistä tai kasvatuksellista tarkoitusta varten.

On suositeltavaa, että jälleenvientitodistusten myöntämisedellytyksiä tulkitaan suppeasti edellä mainittujen poikkeusten osalta.

Arvioidessaan jälleenvientiä koskevaa hakemusta, olipa kyse kaupallisesta tai muusta tarkoituksesta, jäsenvaltioiden olisi otettava huomioon seuraavat seikat:

- Arvioitaessa sitä, vastaako esine vuotta 1975 edeltävältä ajalta peräisin olevan soittimen määritelmää, omistajan olisi osoitettava, että esittävä taiteilija käyttää tai on viime aikoihin asti käyttänyt soitinta ja se ei siten ole pelkästään norsunluuta sisältävä koriste-esine.
- Arvioitaessa sitä, voidaanko vuotta 1947 edeltävältä ajalta peräisin olevan antiikkiesineen määränpään katsoa olevan museo, se voidaan ottaa huomioon, jos laitos on Kansainvälisen museoneuvoston (ICOM) tai vastaavan organisaation jäsen.

- Jos esine kuvataan vuotta 1947 edeltävältä ajalta peräisin olevaksi antiikkiesineeksi, jolla on suuri kulttuurinen, taiteellinen tai historiallinen merkitys, olisi osoitettava, että tuote täyttää ”yli viisikymmentä vuotta aikaisemmin hankitun esineeksi muokatun yksilön” kriteerit. Asiakirjassa ”Esineiksi muokattuja yksilöitä koskevat ohjeet luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kauppaa koskevien EU-säännösten soveltamiseksi”⁽²⁰⁾ annetaan tältä osin selkeät ohjeet. Edellytyksenä sille, että sallitaan myynti museoon, olisi oltava se, että kulttuuriperinnöstä vastaava toimivaltainen viranomais (kuten asiasta vastaava ministeriö) nimenomaisesti vahvistaa esineen suuren kulttuurisen, taiteellisen tai historiallisen merkityksen ja tukee liiketoimintaa. Huomioon voidaan ottaa esimerkiksi tärkeiden kulttuuriesineiden palauttaminen alkuperämaahan.
- Todisteet, esimerkiksi lasku tai muu asiakirja, kuten asiantuntija-arvio, jossa ikä ja hinta esitetään yksityiskohtaisesti, sekä esineen yksityiskohtainen kuvaus ja kuvat ovat tarpeen sen osoittamiseksi, että esineen arvo on luontainen eikä liity sen sisältämään norsunluuhun.
- Arvioinnissa olisi tarkasteltava sekä myyjän että ostajan henkilöllisyyttä. Myyjän henkilöllisyys voi joissakin tapauksissa antaa lisäosviittaa esineestä. Myös kohdemaata ja ostajan erityinen henkilöllisyys on otettava huomioon.
- Hakemukset, jotka koskevat jälleenvientiä kohdemaahan, jonka ETIS-järjestelmä on todennut norsunluun laittomaan kauppaan osallistuvaksi maaksi, edellyttävät tiukempaa valvontaa kuin muut kohdemaat. Olisi vältettävä jälleenvientiä osapuolille, jotka ovat mukana NIAP-prosessissa (National Ivory Action Plan)⁽²¹⁾.
- Ostajan henkilöllisyys (esim. museot, hyvämaineiset keräilijät, muusikot tai vastaavat ostajat) voi yleensä antaa lisävarmuuden siitä, että liiketoimi toteutetaan esineen luontaisen arvon mukaisesti.

On hakijan vastuulla esittää todisteet siitä, että esine kuuluu edellä kuvattujen poikkeusten soveltamisalaan. Jos hakija ei pysty esittämään jäsenvaltion viranomaista tyydyttävää riittävää näyttöä ja epäilyyn johtaneet syyt ovat edelleen olemassa, todistusta ei pitäisi antaa.

Jos todistus myönnetään, siinä olisi kuvattava vuotta 1975 edeltävältä ajalta peräisin oleva soitin tai vuotta 1947 edeltävältä ajalta peräisin oleva antiikkiesine niin yksityiskohtaisesti, että todistusta voidaan käyttää vain kyseistä esinettä varten. Tämän lisäksi, jos lainsäädäntö sen sallii, jäsenvaltiot voivat harkita hakijan ja, jos mahdollista, ostajan henkilöllisyyden vertailemista, tarkastamista ja kirjaamista.

On erityisen tärkeää, että jälleenvientitodistuksen hakija osoittaa, että soitin on valmistettu käyttäen laillista vuotta 1975 edeltävältä ajalta peräisin olevaa norsunluuta tai että kyseessä on vuotta 1947 edeltävältä ajalta peräisin oleva antiikkiesine ja että esine on hankittu laillisesti. Hakija voi tehdä tämän toimittamalla esineestä EU:n sisäisen todistuksen, joka todistaa laillisen hankinnan ja antaa yleensä myös yksityiskohtaiset tiedot esineen iästä. On myös mahdollista, että hakijalla ei ole todistusta, jos hakija ei ole koskaan hakenut todistusta esinettä varten tai esine oli aiemmin vapautettu todistusvaatimuksesta, koska kyse on ”yli viisikymmentä vuotta aikaisemmin hankituista esineiksi muokatuista yksilöistä”. Tällaisissa tapauksissa hakijan on osoitettava, että perusasetuksen 5 artiklan vaatimuksia noudatetaan yleisesti.

Todistuksia, joiden voimassaolo on päättynyt komission asetuksen (EY) N:o 865/2006 11 artiklan 4 a kohdan nojalla, ei enää voida käyttää kaupallisissa liiketoimissa. On kuitenkin suositeltavaa, että haltija säilyttää kopion todistuksesta todisteena laillisesta hankinnasta mahdollisten tulevien käyttötarkoitusten tai tarkastusten varalle.

Jäsenvaltioiden on myös tarkastettava, kuuluuko esine tosiasiallisesti jonkin edellä mainitun tapauksen soveltamisalaan eli onko todistuksen puuttumiseen pätevä syy.

Jotta voitaisiin arvioida tarkemmin edellytyksiä, joiden täytyessä tällainen kauppa voidaan sallia, suositellaan, että EU:n jäsenvaltiot soveltavat myös seuraavia ohjeita:

- ”Esineiksi muokattuja yksilöitä koskevat ohjeet luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kauppaa koskevien EU-säännösten soveltamiseksi”;
- ”Näyttö laillisesta hankinnasta” tämän asiakirjan liitteessä I;
- ja ”merkintöjä ja rekisteröintiä koskevat ja muut vaatimukset todistusten myöntämisen yhteydessä” (tämän asiakirjan liitteessä II).

⁽²⁰⁾ EYVL C 154, 17.5.2017, s. 15.

⁽²¹⁾ <https://cites.org/eng/niaps>

6. EU:n sisäistä norsunluukauppaa koskevien EU:n sääntöjen tulkinta

Liitteessä A lueteltujen yksilöiden kauppa EU:ssa on yleensä kielletty perusasetuksen 8 artiklan 1 kohdan nojalla. Kyseisen 8 artiklan 3 kohdassa jäsenvaltioille sallitaan poikkeaminen tästä kiellosta, jos ainakin yksi a–h alakohdassa luetelluista edellytyksistä täyttyy.

Kuitenkin 8 artiklan 3 kohdassa käytetystä termistä ”voidaan” käy selvästi ilmi, että jäsenvaltioilla ei ole velvollisuutta myöntää todistusta EU:n sisäistä kauppaa varten, vaikka edellytykset täyttyvät (paitsi jos sitä muuten edellytetään unionin lainsäädännön perusteella, esimerkiksi suhteellisuusperiaatteen soveltamiseksi). Päättyessään todistuksen myöntämisestä viranomaisen olisi käytettävä harkintavaltaansa tarkoituksenmukaisella tavalla.

Näin ollen 8 artiklan 3 kohtaa ei voida tulkita niin, että millä tahansa hakijalla olisi ehdoton oikeus saada todistus EU:n sisäistä kauppaa varten, vaikka jokin mainituista edellytyksistä täyttyisi. Lisäksi 8 artiklan 3 kohtaan sovelletaan ennalta varautumisen periaatetta, joten (kuten edellä on todettu) hakijalta vaadittu näyttö sen osoittamiseksi, että liiketoimi on laillinen, on oikeutettu ja perusasetuksen tavoitteiden mukainen.

Kun jäsenvaltio saa 8 artiklan 3 kohdan mukaisen hakemuksen EU:ssa tapahtuvaa norsunluun kaupallista käyttöä varten, jäsenvaltiolla on EU:n lainsäädännön perusteella oikeus kieltäytyä myöntämästä todistusta, vaikka jokin edellytyksistä täyttyisi, mikäli kieltäytyminen sopii yhteen suhteellisuusperiaatteen kanssa (eli kieltäytyminen on tarkoituksenmukaista luonnonvaraisten eläinten tai kasvien suojelemiseksi eikä sillä ylitetä sitä, mikä on tarpeen kyseisen tarkoituksen saavuttamiseksi). Komissio ja asiantuntijaryhmä katsovat, että näin on silloin, kun pyynnön esittäjä ei ole osoittanut kiistattomasti liiketoimen laillisuutta ja sen johdonmukaisuutta perusasetuksen tavoitteiden kanssa.

Jäsenvaltioilla on velvollisuus olla myöntämättä todistuksia, jotka voisivat helpottaa mitä tahansa laitonta toimintaa, ja niiden tulisi sen vuoksi käsitellä kyseisiä EU:n sisäistä kauppaa koskevia hakemuksia siten, että tällainen riski minimoidaan mahdollisimman pitkälle. Todistusten myöntämisestä olisi harkittava ainoastaan tietyn tyyppisille EU:n sisäisille liiketoimille, joihin ei liity lainkaan tai liittyy hyvin vähän riskiä siitä, että ne edistäisivät laitonta norsunluutoimintaa tai laittoman norsunluun kysyntää. Suositetaan, että jäsenvaltiot käsittelevät EU:n sisäisen kaupan todistuksiin liittyviä hakemuksia äärimmäistä tarkkuutta noudattaen ja tulkitsevat todistusten myöntämisedellytyksiä tiukasti.

Tätä varten suositetaan, että EU:n jäsenvaltiot soveltavat ohjeita, jotka koskevat ”näyttöä laillisesta hankinnasta” (tämän asiakirjan liitteessä I) ja ”merkintöjä, rekisteröintiä ja muita vaatimuksia todistusten myöntämisen yhteydessä” (liitteessä II).

Jos todistus myönnetään, siinä olisi kuvattava kyseessä oleva esine niin yksityiskohtaisesti, että on selvää, että todistusta voidaan käyttää vain asianomaisen esineen yhteydessä. Tämä on erityisen tärkeää, kun kyseessä on käsittelemätön norsunluu, jolla on todennäköisesti vain vähän yksilöiviä piirteitä. Tämän lisäksi suositellaan, että lainsäädännön⁽²⁾ salliessa jäsenvaltiot voivat harkita myyjän ja ostajan henkilöllisyyden vertailemista, tarkastamista ja kirjaamista. Jäsenvaltiot voivat asettaa käsittelemättömällä käytävälle EU:n sisäiselle kaupalle vaatimuksen siitä, että myyjän on ilmoitettava viranomaisille ostajan henkilöllisyys.

Tehtäessä 8 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla (”käyttötarkoitus ei vaikuta haitallisesti asianomaisen lajin säilymiseen”) hakemuksia EU:n sisäistä norsunluukauppaa varten jäsenvaltioita muistutetaan siitä, että koska norsunluun tuonti (henkilökohtaisina tavaroina, erityisesti metsästysmuistoina) on mahdollista ainoastaan muita kuin kaupallisia tarkoituksia varten, esineiden omistajille ei voida myöntää todistusta kaupalliseen tarkoitukseen unionin sisällä tämän säännöksen perusteella.

On suositeltavaa, että EU:n jäsenvaltiot noudattavat jäljempänä esitettyjä ohjeita arvioidessaan todistushakemuksia, jotka koskevat EU:n sisäistä kauppaa, jota käydään käsittelemättömällä norsunluulla sekä norsunluuta sisältävillä muokatuilla esineillä.

a) *Erityisohjeet käsittelemättömällä norsunluulla käytävää EU:n sisäistä kauppaa varten*

On muistettava, että komission asetuksen (EY) N:o 865/2006 (sellaisena kuin se on muutettuna) 11 artiklan 4 a kohdassa vahvistetaan niiden käsittelemätöntä norsunluuta koskevien todistusten viimeinen voimassaolopäivä, joka on myönnetty ennen 19 päivää tammikuuta 2022. Komissio suosittaa, että jäsenvaltiot eivät enää kyseisestä päivästä alkaen myönnä todistuksia käsittelemättömän norsunluun kauppaa varten EU:ssa.

⁽²⁾ Erityisesti henkilötietojen suojaa koskeva lainsäädäntö.

Jos kuitenkin asianomaisen jäsenvaltion hallintoviranomainen on vakuuttunut siitä, että norsunluu on tarpeen tietyn tavaran korjaamiseksi eikä korvaavaa tuotetta voida käyttää, todistus käsittelemättömän norsunluun myyntiä varten voidaan myöntää yksinomaan seuraavien esineiden korjaamiseen:

- vuotta 1975 edeltävältä ajalta peräisin olevat soittimet;
- museon tai julkisen laitoksen hallussa olevat vuotta 1947 edeltävältä ajalta peräisin olevat antiikkiesineet, jonka osalta kulttuuriperinnöstä vastaava toimivaltainen viranomainen (kuten asiasta vastaava ministeriö) vahvistaa suuren kulttuurisen, taiteellisen tai historiallisen merkityksen ja tukee tarvetta korjata esine norsunluulla.

Näitä tapauksia pidetään harvinaisina ja erittäin poikkeuksellisina.

Todistus olisi myönnettävä vain, jos hallintoviranomaisella ei ole epäilyksiä siitä, että käsittelemättömä norsunluuta käytetään näiden esineiden korjaamiseen, ja viranomainen voi tarvittaessa valvoa ja todentaa, että näin tapahtuu ja että käsittelemättömä norsunluuta ei käytetä mihinkään muuhun tarkoitukseen.

Jäsenvaltioille suositellaan, että ne harkitsevat oman kansallisen järjestelmänsä perustamista korjaamoissa korjauksia varten olevien käsittelemättömän norsunluun varastojen valvomiseksi.

Hallintoviranomaisten olisi tehtävä selväksi, että käsittelemättömän norsunluun käyttö tällaisiin korjauksiin on viimeinen keino, ja kehotettava ammattimaisia ennallistajia käyttämään sen sijaan muita, norsunluuta korvaavia tuotteita aina kun se on mahdollista. Niissä harvoissa tapauksissa, joissa tämä ei ole mahdollista, ne voivat antaa liiketoimikohtaisen todistuksen käsittelemättömä norsunluuta varten.

Todistuksessa, joka annetaan käsittelemättömän norsunluun käyttämiseksi korjauksissa, on oltava sen 20 kohdassa vähintään seuraava teksti:

Vuotta 1975 edeltävältä ajalta peräisin olevat soittimet: ”Tämä todistus on voimassa ainoastaan yhtä myyntitapahtumaa varten ammattimaiselle korjaamolle yksinomaan vuotta 1975 edeltävältä ajalta peräisin olevien laillisesti hankittujen soittimien korjausta varten.”

Vuotta 1947 edeltävältä ajalta peräisin olevat kulttuurisesti, taiteellisesti tai historiallisesti erittäin merkittävät antiikkiesineet, jotka ovat museon tai julkisen laitoksen hallussa: ”Tämä todistus on voimassa ainoastaan yhtä myyntitapahtumaa varten ammattimaiselle korjaamolle yksinomaan [lisätään korjattavan tavaran kuvaus] korjausta varten.”

Jäsenvaltiot voivat tarvittaessa sisällyttää ammattimaisen ennallistajan nimen liiketoimikohtaiseen todistukseen.

Todistus olisi annettava ainoastaan, jos jäsenvaltio on vakuuttunut siitä, että norsunluu on hankittu laillisesti ennen kuin yleissopimusta alettiin soveltaa norsuihin (ks. edellä alaviite 2).

Komissio suosittelee myös, että jäsenvaltiot merkitsevät käsittelemättömät norsunluuhampaat päätöslauselman Conf. 10.10 (Rev. CoP18) mukaisesti ja sisällyttävät todistuksen kuvauskohtaan viitteen merkintään viitteen (ks. myös liite II).

b) Erityisohjeet käsitellyllä norsunluulla käytävää EU:n sisäistä kauppaa varten

Poikkeuksena perusasetuksen 8 artiklan 1 kohdassa säädettyyn yleiseen kieltoon kaupallistaa liitteessä A lueteltujen lajien yksilöitä EU:n sisällä sallitaan kaikkien norsunluuta sisältävien muokattujen esineiden EU:n sisäinen kauppa ainoastaan, jos jäsenvaltion viranomaiset ovat antaneet tätä tarkoitusta varten tapauskohtaisen todistuksen (perusasetuksen 8 artiklan 3 kohdan a ja b alakohta).

Komissio suosittelee, että jäsenvaltiot eivät näiden ohjeiden julkaisupäivästä alkaen myönnä todistuksia esineiksi muokattujen norsunluuyksilöiden kauppaa varten, elleivät ne ole vakuuttuneita siitä, että esine on:

1. vuotta 1975 edeltävältä ajalta peräisin oleva soitin tai
2. vuotta 1947 edeltävältä ajalta peräisin oleva antiikkiesine

Arvioitaessa vuotta 1947 edeltävältä ajalta peräisin olevaa antiikkiesinettä koskevaa hakemusta on tarkasteltava pääasiassa sen ikää ja muita ”esineeksi muokatun yksilön” määritelmään liittyviä näkökohtia ⁽²³⁾, ja jäsenvaltioiden olisi harkittava lisätutkimuksia vain, jos on viitteitä siitä, että tuote on hankittu laittomasti.

Vuotta 1975 edeltävältä ajalta peräisin olevien soitinten osalta olisi yleensä tarkasteltava sekä ikää että laillista hankintaa, ja hallintoviranomaisen olisi annettava todistus vain, jos se on vakuuttunut siitä, että molempien edellytysten täyttyminen on todistettu riittävällä tavalla. Lisäksi omistajan olisi osoitettava, että esittävä taiteilija käyttää tai on viime aikoihin asti käyttänyt soitinta ja se ei siten ole pelkästään norsunluuta sisältävä koriste-esine.

7. Norsunluun tuontia koskevien EU:n sääntöjen tulkinta

Norsunluun yksilöiden tuontia koskevat säännöt vahvistetaan perusasetuksen 4 artiklassa. Perusasetuksen 4 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaan hallintoviranomaisen on arvioidessaan asetuksen liitteessä A lueteltujen lajien yksilöiden tuontia koskevia hakemuksia oltava ”vakuuttunut siitä, että eläintä ei käytetä pääosin kaupallisiin tarkoituksiin”, mikä käytännössä kieltää norsunluun kaupallisen tuonnin EU:n jäsenvaltioihin.

Tästä yleisestä kaupallisen tuonnin kiellosta voidaan poiketa kahdessa erityistapauksessa:

- esine on aikaisemmin laillisesti tuotu EU:hun tai hankittu laillisesti EU:ssa ja se tuodaan uudelleen EU:hun, riippumatta siitä onko siihen tehty muutoksia (perusasetuksen 4 artiklan 5 kohdan a alakohta), tai
- on kyse yli 50 vuotta sitten hankitusta esineeksi muokatusta yksilöstä (perusasetuksen 4 artiklan 5 kohdan b alakohta).

Vaikka toinen tällaisen poikkeuksen kahdesta edellytyksestä täyttyisi, hallintoviranomainen voi kuitenkin hylätä hakemuksen, jos se toimivaltaisen tieteellisen viranomaisen kanssa neuvoteltuaan katsoo, että on olemassa muita lajin säilyttämiseen liittyviä tekijöitä, jotka puhuvat tuontiluvan myöntämistä vastaan (4 artiklan 1 kohdan e alakohta).

Komissio suosittelee, että jäsenvaltiot eivät näiden ohjeiden julkaisupäivästä alkaen myönnä todistuksia käsittelemättömän norsunluun kaupallista tuontia varten.

Komissio suosittelee myös, että jäsenvaltiot eivät samasta päivästä alkaen myönnä tuontilupia esineiksi muokatuille yksilöille.

Kaupankäynti kaupallisiin tarkoituksiin voidaan kahdessa tapauksessa poikkeuksellisesti sallia, jos asianomaisen jäsenvaltion hallintoviranomainen on vakuuttunut siitä, että

- esine on vuotta 1975 edeltävältä ajalta peräisin oleva soitin; tai
- esine on vuotta 1947 edeltävältä ajalta peräisin oleva museolle myyty antiikkiesine ja kulttuuriperinnöstä vastaava toimivaltainen viranomainen (kuten asiasta vastaava ministeriö) vahvistaa sen suuren kulttuurisen, taiteellisen tai historiallisen merkityksen ja tukee liiketointa.

Tuontia koskevien hakemusten arviointi vastaa jälleenvientiä koskevien hakemusten arviointia, ja sen vuoksi olisi sovellettava myös 5 kohdan b alakohdassa lueteltuja lupien myöntämisperusteita.

Tuontiluvat, jotka sallivat käsittelemättömän norsunluun tai esineiksi muokattujen norsunluuyksilöiden tuonnin muihin kuin kaupallisiin tarkoituksiin, voidaan myöntää perusasetuksen 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Tällainen tuonti edellyttää mahdollisimman tarkkaa valvontaa, ja lupia olisi pääsääntöisesti myönnettävä vain, jos hallintoviranomainen on vakuuttunut siitä, ettei ole olemassa riskiä siitä, että nämä tuotteet päätyisivät kaupattaviksi. Tuoreiden kauppaa koskevien tietojen perusteella (tuonti Afrikasta EU:hun vuosina 2016—2018) on selvää, että tällainen tuonti liittyy käytännössä joko henkilökohtaisiin tarkoituksiin tai metsästysmuistoihin, joiden kaupallistaminen ei ole mahdollista tuonnin jälkeen. *On suositeltavaa mainita tuontiluvassa nimenomaisesti rajoitus, jonka mukaan kyseiset tuotteet on tarkoitettu ainoastaan henkilökohtaiseen käyttöön. Voidaan käyttää seuraavaa ilmoitusta: ”Tämän yksilön tuonti on sallittu ainoastaan henkilökohtaista käyttöä varten. Esineen on pysyttävä tämän luvan omaisuutena, ja se on pyynnöstä esitettävä toimivaltaisille viranomaisille.” Tämä koskee myös metsästysmuistojen tuontia, koska ne ovat henkilökohtaiseen käyttöön tarkoitettuja tuotteita.*

⁽²³⁾ Esineeksi muokatun yksilön määritelmään sisältyy neljä tekijää, jotka kaikki on arvioitava: esine on valmistettu/muokattu ennen 3. maaliskuuta 1947; esinettä on huomattavasti muutettu siitä, minkälainen se luonnontilassa on ollut; esine kuuluu selvästi johonkin määritelmässä mainittuun luokkaan – korut, koriste-, taide- tai käyttöesineet tai soittimet – ja sitä voidaan käyttää tarkoitukseensa ilman enempää veistämistä, työstämistä tai muokkaamista; jäsenvaltion hallintoviranomainen on vakuuttunut siitä, että esine on hankittu kyseisiin edellytyksiin. Ks. Esineiksi muokattuja yksilöitä koskevat ohjeet luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kauppaa koskevien EU-sääntösten soveltamiseksi (EUVL C 154, 17.5.2017, s. 15).

Metsästysmuistojen tuontia koskevia hakemuksia arvioidessaan hallintoviranomaisia pyydetään ottamaan huomioon uusimmat tieteelliset lausunnot ("haitattomuuslausunnot" tai niiden puuttuminen), jotka tieteellinen tarkasteluryhmä on toimittanut.

Norsujen metsästysmuistojen kaupallinen käyttö sen jälkeen, kun ne on tuotu EU:hun, on kielletty norsujen alkuperästä riippumatta ⁽²⁴⁾. Metsästysmuistojen on pysyttävä metsästäjän hallussa.

Edellä kuvatun kaupallista tuontia koskevan poikkeuksen lisäksi hallintoviranomaiset voivat myös myöntää tuontitodistuksen, jos ne ovat vakuuttuneita siitä, että esine

1. on osa kulttuuriesineiden todellista vaihtoa hyvämaineisten laitosten (esim. museoiden) välillä; tai
2. on perintökalleus, joka kulkee mukana perheen muuttaessa; tai
3. siirretään täytäntöönpanoon liittyvää, tieteellistä tai kasvatuksellista tarkoitusta varten.

Jotta voitaisiin arvioida edellytyksiä kyseisen kaupan sallimiseksi, suositetaan, että EU:n jäsenvaltiot soveltavat ohjeita, jotka koskevat "näyttöä laillisesta hankinnasta" (tämän asiakirjan liitteessä I) ja "merkintöjä, rekisteröintiä ja muita vaatimuksia todistusten myöntämisen yhteydessä" (liitteessä II).

8. Koordinointi EU:n jäsenvaltioiden sisällä ja välillä sekä EU:n ulkopuolisten maiden kanssa

Suositetaan, että silloin kun alueelliset tai paikalliset CITES-hallintoviranomaiset vastaavat CITES-asiakirjojen myöntämisestä, jäsenvaltiot varmistavat, että nämä viranomaiset ilmoittavat CITES:n keskushallintoviranomaiselle kaikista jälleenvientitodistusta tai EU:n sisäistä todistusta varten jätetyistä hakemuksista. Näin voitaisiin taata sekä laillisen hankinnan koordinoitu todentaminen että hakemusten yhdenmukainen arviointi. Tämän tueksi voitaisiin perustaa kansallisia tietokantoja asiaankuuluvien tietojen säilyttämistä varten.

Voidaan myös soveltaa lisärajoituksia tai -tarkastuksia, jos jälleenvienti suuntautuu tiettyyn sellaiseen maahan tai tietylle sellaiselle alueelle, joka on ottanut norsunluun kaupassa käyttöön tiukempia maan tai alueen sisäisiä toimenpiteitä (kuten Kiina, Hongkongin erityishallintoalue ja Yhdysvallat). Asianomaisia jäsenvaltioita kehoitetaan ennen norsunluun jälleenvientitodistuksen myöntämistä painokkaasti ilmoittamaan hakijoille siitä mahdollisuudesta, että kohdemaassa sovelletaan tiukempia kansallisia toimenpiteitä. On hakijan vastuulla tarkastaa edellytykset norsunluun tuomiseksi kohdemaahan.

Jäsenvaltio voi halutessaan ilmoittaa asiasta myös kohdemaan CITES-viranomaisille, jotta ne voivat tarkistaa, että kyseisen yksilön tuonti on voimassa olevien säännösten mukaista.

Jos EU:n jäsenvaltion myöntämä EU:n sisäinen todistus esitetään todisteena laillisesta hankinnasta jälleenvientitodistusta varten (vain vuotta 1975 edeltävältä ajalta peräisin olevien soitinten osalta) tai EU:n sisäistä todistusta koskevaa hakemusta varten, hakemusta käsittelevää jäsenvaltiota kehoitetaan tarkistamaan EU:n sisäisen kaupan todistuksen pätevyys todistuksen antaneiden jäsenvaltioiden kanssa.

Kun hallintoviranomainen vastaanottaa käsittelemätöntä norsunluuta koskevan hakemuksen, jossa ammattimaisen ennallistajan henkilöllisyys on tiedossa, mutta henkilö toimii toisessa jäsenvaltiossa, todistuksen myöntävää jäsenvaltiota kehoitetaan ottamaan yhteyttä kohdejäsenvaltioon selvittääkseen, onko olemassa todistuksen antamista vastaan puhuvia tekijöitä.

9. Tiivistelmä norsunluun kauppaa säätelevästä EU:n järjestelmästä

Seuraavassa taulukossa verrataan EU:n "vanhaa" ja "nykyistä" järjestelmää norsunluukauppaa varten:

- *vanha järjestelmä* – voimassa ennen näiden ohjeiden ja komission asetuksen (EU) N:o 2021/2280 julkaisemista;
- *nykyinen järjestelmä* – tämän jälkeen voimassa olevat säännöt ⁽²⁵⁾.

⁽²⁴⁾ Tätä kieltoa sovelletaan sekä liitteissä A että B lueteltuihin norsupopulaatioihin, koska liitteessä B mainittujen metsästysmuistojen kauppa on mahdollista ainoastaan muihin kuin kaupallisiin tarkoituksiin (ks. huomautus liitteeseen B sisältyvässä Botswanan, Namibian, Etelä-Afrikan ja Zimbabwen norsupopulaatioiden luettelossa).

⁽²⁵⁾ Tässä taulukossa käytetään termiä "keskeytetty", jos toimenpide on otettu käyttöön näiden ohjeiden tai sen aiemman version kautta. Termi "kielletty" viittaa perusasetukseen ja/tai CITES-yleissopimukseen sisältyviin velvoitteisiin.

Tarkempia tietoja on luonnonvaraisten eläinten ja kasvien kauppaa koskevissa asetuksissa ja näiden ohjeiden asianomaisissa jaksoissa.

	EU:n sisäinen kauppa kaupallisiin tarkoituksiin		Jälleenvienti EU:sta kaupallisiin tarkoituksiin		Tuonti EU:hun kaupallisiin tarkoituksiin	
	Vanha järjestelmä	Nykyinen järjestelmä	Vanha järjestelmä	Nykyinen järjestelmä	Vanha järjestelmä	Nykyinen järjestelmä
Käsittelemä-tön norsunluu	Lupa voidaan myöntää tapauskohtaisesti vuotta 1990/vuotta 1975 edeltävältä ajalta peräisin oleville esineille todistus vaaditaan	Keskeytetty, tapauskohtainen lupa voidaan myöntää vain soitinten tai vuotta 1947 edeltävältä ajalta peräisin olevien kulttuurisesti, taiteellisesti tai historiallisesti erittäin merkittävien antiikkiesineiden korjausta varten ⁽²⁰⁾ - vaaditaan yksi liiketoimikohmainen todistus	Keskeytetty	Keskeytetty (ei muutosta)	Tapauskohtainen lupa voidaan myöntää vuotta 1947 edeltävältä ajalta peräisin oleville antiikki-esineille tai jälleentuoduille vuotta 1975 edeltävältä ajalta peräisin oleville esineille Lupa vaaditaan	Keskeytetty
Käsittely norsunluu: vuoden 1975 ja ja vuoden 1990 välisenä aikana hankitut norsunluuta sisältävät esineet "Ennen liitettä I"	Lupa voidaan myöntää tapauskohtaisesti — todistus vaaditaan	Keskeytetty	Kielletty	Kielletty (ei muutosta)	Kielletty	Kielletty (ei muutosta)
Käsittely norsunluu: vuoden 1947 ja ja vuoden 1975 välisenä aikana hankitut norsunluuta sisältävät esineet "Ennen yleissopimusta"		Keskeytetty, lupa voidaan myöntää tapauskohtaisesti soittimille - todistus vaaditaan	Tapauskohtainen Lupa voidaan myöntää - todistus vaaditaan	Keskeytetty, lupa voidaan myöntää tapauskohtaisesti soittimille – todistus vaaditaan	Lupa voidaan myöntää tapauskohtaisesti ainoastaan jälleentuontia varten – lupa vaaditaan	Keskeytetty, lupa voidaan myöntää tapauskohtaisesti soittimille - lupa vaaditaan
Vuotta 1947 edeltävältä ajalta peräisin olevat esineet (antiikkiesineet)	Hyväksytty – ei tarvetta todistukselle	Lupa voidaan myöntää tapauskohtaisesti — todistus vaaditaan		Keskeytetty, lupa voidaan myöntää tapauskohtaisesti soittimille sekä museoille myydyille antiikki-esineille - todistus vaaditaan	Lupa voidaan myöntää tapauskohtaisesti -lupa vaaditaan	Keskeytetty, lupa voidaan myöntää tapauskohtaisesti soittimille sekä museoille myydyille antiikkiesineille - lupa vaaditaan

⁽²⁰⁾ museon tai julkisen laitoksen hallussa olevat vuotta 1947 edeltävältä ajalta peräisin olevat antiikkiesineet, joiden osalta kulttuuriperinnöstä vastaava toimivaltainen viranomainen (kuten asiasta vastaava ministeriö) vahvistaa suuren kulttuurisen, taiteellisen tai historiallisen merkityksen ja tukee tarvetta korjata esine norsunluulla.

LIITE I

Näyttö laillisesta hankinnasta*Yleiset näkökohdat*

Sekä jälleenvientitodistusten että EU:n sisäisen kaupan todistusten yhteydessä on hakijan velvollisuus osoittaa EU:n asianomaisen jäsenvaltion CITES-viranomaista tyydyttävällä tavalla, että asiakirjojen myöntämisedellytykset täyttyvät ja erityisesti se, että norsunluuesineet on hankittu laillisesti²³

Jäsenvaltioiden on arvioitava hakijan toimittamat todisteet tapauskohtaisesti.

Vaikka onkin selvää, että hankinnan laillisuus on osoitettava kaikissa tapauksissa, jäsenvaltioiden olisi harkittava riskeihin perustuvan lähestymistavan käyttöä arvioidessaan hakemuksia norsunluun tuontia, jälleenvientiä tai EU:n sisäistä norsunluukauppaa varten.

Liiketoimet voivat johtaa eriasteisiin tarkastuksiin riippuen erilaisista tuotavaan tai jälleenvietävään tai kaupattavaan norsunluuhun liittyvistä näkökohdista:

- määrä;
- muoto (esim. antiikkiesine, muokattu tai käsittelemätön);
- olosuhteet, joissa se alun perin hankittiin (esim. osa liiketoimintaa tai lahjana/perintönä); ja
- päivämäärä, jona se alun perin hankittiin.

Jäsenvaltioiden on käytettävä arvostelukykyään, kun ne päättävät liiketoimen luonteen perusteella, millaista ja missä määrin näyttöä tarvitaan hakemuksen tueksi.

On tärkeää todeta, että laillista alkuperää koskevan todisteen tyyppi riippuu hankintatavasta. Esimerkiksi:

- Jos hakija itse on tuonut norsunluuesineen maahan ennen yleissopimuksen voimaantuloa,

- a) hakijaa voidaan vaatia todistamaan, että hän asui tai työskenteli viejämaassa.

Todisteena tästä voivat olla vanhat valokuvat, sopimukset, otteet syntymätodistuksesta, otteet väestörekisteristä tai hakijan ja/tai muiden perheenjäsenten antama vakuutus.

- b) hakijan on todistettava, että norsunluuesine on hankittu tai tuotu EU:hun laillisesti (ks. *todistetyypit* jäljempänä).

- Jos norsunluuesine on (laillisesti) hankittu EU:ssa, hakijan on osoitettava, että tämä tapahtui ennen vuotta 1975 tai että esine hankittiin soveltamalla aiempaa, vuotta 1947 edeltävältä ajalta peräisin olevia esineiksi muokattuja yksilöitä koskevaa poikkeusta (ks. *todistetyypit* jäljempänä).

Todistetyypit

Jälleenvientitodistuksia ja EU:n sisäisen kaupan todistuksia koskevien hakemusten tukena olisi käytettävä yleensä ensisijaisesti seuraavia todisteita:

- EU:n sisäisen kaupan todistus. Tällaisessa tapauksessa olisi kuultava todistuksen myöntänyttä EU:n jäsenvaltiota todistuksen pätevyyden tarkistamiseksi.

Jos EU:n sisäisen kaupan todistuksessa ilmoitetut tiedot ovat epäselviä tai jos on epäilyjä tai huolenaiheita todistuksen pätevyydestä tai norsunluun laillisuudesta, hakijalta ja/tai todistuksen myöntäneeltä viranomaiselta olisi pyydettävä lisätietoja.

Lisätodisteita voidaan pyytää, jos esimerkiksi todistuksesta puuttuvat tunnistuselementit (esim. valokuvat, yksityiskohtainen kuvaus, syöksyhampaan pituus- ja painotiedot) tai jos se on erityisen vanha.

Jäsenvaltiot voivat pyytää mitä tahansa todisteita, jotka antavat esineestä ja sen taustasta sellaista lisätietoa, jota ei ole mainittu EU:n sisäisen kaupan todistuksessa. Myös kuittia tai luovutuskirjaa voidaan pyytää, erityisesti jos todistus on liiketoimikohtainen, sen osoittamiseksi, että nykyinen omistaja on hankkinut esineen suoraan todistuksen haltijalta.

- Radiohiiliajoituksen/isotooppianalyysin tulokset yksilön iän (siis alkuperän) määrittämiseksi ⁽¹⁾, pitäen mielessä, ettei iänmääritys sinällään riitä todisteeksi hankinnan laillisuudesta.
- Asiantuntijalausunto, tunnustetun riippumattoman asiantuntijan tekemän iänmäärityksen muodossa. Asiantuntija voi olla esimerkiksi yliopistoon tai tutkimuslaitokseen liittyvä henkilö, tuomioistuinta lähellä oleva tai oikeudellisella prosessilla hyväksytty neuvonantaja tai hyväksytty tai tunnustettu asiantuntija ⁽²⁾.

Asiantuntijalausunnot voidaan katsoa riittäväksi todisteeksi sekä käsitellyn että käsittelemättömän norsunluun tapauksessa (esim. jos rikosteknistä analyysiä ei voida käyttää). Antiikkisen käsitellyn norsunluun iänmääritys voidaan tehdä veistotyyliin ja työstötekniikoiden perusteella. Asiantuntijoiden lausunnot on perusteltava asianmukaisesti, ja niissä on selitettävä, mitkä tyyliin, muotoiluun jne. liittyvät seikat on otettu huomioon ja mitkä ovat olleet ratkaisevia päätelmiä tehtäessä.

Jos edellä kuvattuja todisteita ei ole saatavilla, hakijaa olisi pyydettyä esittämään yhdistelmä muuntyyppisiä todisteita hankinnan laillisuuden osoittamiseksi (ks. muunlaiset todisteet jäljempänä). Jäsenvaltioiden olisi pyydettyä hakijaa toimittamaan mahdollisimman monentyyppisiä todisteita hakemuksensa tueksi.

Muunlaisiin todisteisiin, jotka voivat muodostaa tyydyttävän näytön laillisesta hankinnasta, sisältyvät seuraavat (mieluiten niiden yhdistelmänä):

- Norsunluuta sisältävien ”esineeksi muokattujen yksilöiden” tapauksessa hyväksytyn/tunnustetun asiantuntijan antama asiakirja.
- Kuitti tai lasku, lahjakirja tai perintöasiakirja kuten testamentti.
- Vanhat valokuvat norsunluuesineestä (valokuvista käytävä ilmi päiväys, tunnistettavissa oleva henkilö, lähtöpaikka), vanha metsästyslupa (tai muu metsästykseen liittyvä asiakirja), vakuutusasiakirjat, kirjeet, vanhat julkiset asiakirjat (kuten lehtiartikkelit tai muut alkuperäiset raportit tai julkaisut, joista ilmenee esineen alkuperä).
- Muut oikeudellista hankintaa koskevan vaatimuksen tueksi esitettävät lisätodisteet, kuten todisteet siitä, että henkilö, joka on hankkinut yksilön, on työskennellyt tai palvellut paikassa, jossa norsunluu on hankittu (esim. Afrikassa), tai passileimojen jäljennökset.
- Todistajanlausunto tai valahtoinen vakuutus tai omistajan allekirjoittama vakuutus. Jäsenvaltiot voivat harkita pyytävänsä hakijaa toimittamaan myönnettävän todistuksen tueksi valahtoisen vakuutuksen, jossa todetaan hänen olevan tietoinen väärän ilmoituksen seurauksista. Todistajanlausunnon ja valahtoisen vakuutuksen tueksi olisi vielä esitettävä muita todisteita, kuten valokuvia tai kuitteja tai laskuja.
- Esineeksi muokattujen yksilöiden tai EU:ssa valmistettujen soittimien osalta valmistajan tai asiantuntijan vahvistus siitä, että soitin on valmistettu jonkin EU:n jäsenvaltion alueella ennen asianomaiseen CITES-luetteloon sisällyttämisen päivämäärää.

Jos hakijan jälleenvientiä tai EU:n sisäisen kaupan todistusta koskevan hakemuksen tueksi esittämän näytön perusteella on edelleen epäilyksiä norsunluun hankkimisesta laillisesti, jäsenvaltioiden olisi harkittava riippumattoman asiantuntijan kuulemista tai rikosteknisen analyysin vaatimista yksilön iän todentamiseksi. Tässä tapauksessa kustannusten olisi tultava hakijan maksettaviksi.

⁽¹⁾ UNODC:n ohjeissa esitetään yleiskatsaus käytettävissä olevista laboratoriestivaihtoehdoista sekä ohjeita näytteiden ottamisesta testausta varten, mukaan lukien luettelo norsunluun näytteenottoon tarvittavista laitteista ja materiaaleista (ks. UNODC. (2014) *Guidelines on Methods and Procedures for Ivory Sampling and Laboratory Analysis*. United Nations, New York, erityisesti 14.2.2 *Isotopes* (sivu 30 ja sitä seuraavat sivut ja sivu 46); osoitteessa https://www.unodc.org/documents/Wildlife/Guidelines_Ivory.pdf). Ks. myös sivusto www.ivoryid.org

⁽²⁾ Jos käytetään huutokaupanpitäjältä saatua asiantuntijalausuntoa, saattaa syntyä eturistiriita. Tämä on otettava huomioon asianmukaisesti.

LIITE II

Merkinnät, rekisteröinti ja muut vaatimukset todistusten myöntämisen yhteydessä

Norsunluutuotteiden pysyvä merkitseminen ei ole EU:n lainsäädännön mukaan pakollista ennen kuin EU:n sisäisen kaupan todistus myönnetään, mutta sitä vaaditaan jo joissakin jäsenvaltioissa. Lisäksi EU:n jäsenvaltiot myöntävät tuontilupia ja jälleenvientiä todistuksia joillekin norsunluutuotteille vain, jos ne on merkitty. Ks. komission asetuksen (EY) N:o 865/2006 64 artiklan 1 kohdan d alakohta ja 65 artiklan 1 kohta sekä CITES-päätöslauselma 10.10 (Rev. CoP 17), jossa myös kannustetaan merkitsemään ”*kaikenkokoiset kokonaiset syöksyhampaat sekä norsunluusta leikatut palat, jotka ovat vähintään 20 cm:n pituisia ja painavat vähintään yhden kilogramman.*”

Tässä yhteydessä suositetaan, että jäsenvaltiot harkitsevat pysyvää merkintää:

- (i) kaikenkokoisille kokonaisille syöksyhampaille,
- (ii) sekä norsunluusta leikatuille paloille, jotka ovat vähintään 20 cm:n pituisia ja painavat vähintään yhden kilogramman.

Merkintä mahdollistaa todistuksen yhdistämisen asianomaiseen norsunluutuotteeseen ja parantaa jäljitettävyyttä järjestelmän sisällä.

Merkintä suositetaan toteutettavaksi CITES-päätöslauselman 10.10 (Rev. CoP 17) mukaisesti: ”*kaikenkokoiset kokonaiset syöksyhampaat sekä norsunluusta leikatut palat, jotka ovat vähintään 20 cm:n pituisia ja painavat vähintään yhden kilogramman, merkitään tarkastusleimalla, pysyvällä musteella tai muulla pysyvällä merkintätavalla käyttäen seuraavaa kaavaa: alkuperämaan kaksikirjaiminen ISO-koodi, vuoden kaksi viimeistä numeroa / järjestysnumero ao. vuonna / paino kilogrammoina (esim. KE 00/127/14). On tunnettua, että eri osapuolilla on erilaisia merkintäjärjestelmiä ja niillä voi olla eri tapoja ilmaista järjestysnumero ja vuosi (joka voi olla esimerkiksi rekisteröintivuosi tai talteenottovuosi), mutta kaikissa järjestelmissä kullakin merkityllä norsunluuesineellä on oltava ainutkertainen tunnistekoodi. Kokonaisissa syöksyhampaissa kyseinen koodi olisi sijoitettava tyveen (lip mark) ja sitä olisi korostettava kirkasvärillä.*”

Päätöslauselmassa mainitaan, että merkinnässä olisi ilmoitettava alkuperämaa. Jos kyseinen maa ei ole tiedossa silloin, kun merkintä tehdään EU:n jäsenvaltiossa, olisi käytettävä merkintämaan ISO-koodia. Jäsenvaltiot voivat pitää aiheellisena säätää, että norsunluun haltija tai omistaja vastaa pysyvän merkinnän kustannuksista.

Kun esine on merkitty pysyvästi, asianomainen koodi olisi tallennettava tulevien tarkistusten helpottamiseksi sähköiseen tietokantaan, johon olisi myös tallennettava todistuksen numero ja kaikki olennaiset tiedot kuten pituus, paino ja esineen status ennen CITES-sopimuksen voimaantuloa.

Tiedot olisi rekisteröitävä kansallisella tasolla, jos mahdollista. Jos tiedot rekisteröidään alueellisella tai paikallisella tasolla, olisi käytössä oltava mekanismi tietojen jakamiseen (kansallisen) CITES-keskusviranomaisen kanssa tai sen valvonnassa. On suositeltavaa, että merkinnän jälkeen esine dokumentoidaan valokuvin ja että rekisteritietoja ja valokuvia säilytetään yhdessä.

Jäsenvaltiot ovat raportoineet EU:n sisäisen kaupan todistusten pätevyuden tarkastukseen liittyvistä ongelmista, joiden vuoksi esineiden (käsittelemättömien syöksyhampaiden) tunnistuksen vahvistaminen on vaikeaa. Näiden ongelmien ratkaisemiseksi suositetaan, että jäsenvaltiot

- edellyttävät norsunluuesineiden (erityisesti käsittelemättömien kokonaisten syöksyhampaiden) dokumentointia valokuvin ja kansallisen järjestelmän niin salliessa varmistavat, että valokuvat liitetään.

asianomaiseen EU:n sisäiseen todistukseen. Valokuvat olisi skannattava ja säilytettävä myönnettyä todistusta koskevien rekisteritietojen kanssa.

Ominaisuuksia, jotka voitaisiin dokumentoida (jotka auttaisivat tunnistamisessa), ovat muun muassa seuraavat:

- ominaisväri
- halkeamat tai muut vauriot
- syöksyhampaan kaarevuus
- syöksyhampaan tyvi (esim. sileä tai rikkonainen leikkausjälki).

Valokuvat koko syöksyhampaasta ja sen tyvestä olisivat hyödyllisiä. Jos syöksyhampaassa on kaiverrus, mukaan olisi liitettävä valokuva, josta näkyy sen yksityiskohdat ja sijainti syöksyhampaassa. Valokuvat norsunluusta, jota varten on myönnetty todistus, ovat erityisen tärkeitä siinä tapauksessa, että norsunluuta ei ole merkitty;

- ilmoittavat todistuksessa tiedot siitä, kuinka norsunluuesineen paino ja pituus on mitattu, sekä ympärysmittasta tyvikohdassa.

Painon osalta olennaisia ovat tiedot siitä, milloin paino on määritetty (onko esine punnittu todistuksen myöntämisa-jankohtana vai onko käytetty vanhempia painotietoja) ja sisältääkö paino joitakin syöksyhampaaseen liitettyjä esineitä (kuten tyven ympärillä oleva suojus tai kiinnike seinään kiinnittämistä varten), jotka on voitu poistaa myöhemmässä punnituksessa.

Pituuden osalta olennaisia ovat tiedot siitä, onko ilmoitettu pituus sisä- vai ulkopituus ja onko se mitattu kärjestä tyveen (vai jostain muusta kohdasta);

- ilmoittavat sekä esineiden lukumäärän että painon (kg) (koska esineiden koko vaihtelee suuresti).
-